

DE OPENING VAN HET „INSTITUT PASTEUR”.

PASTEUR, een van Frankrijks edelste zonen, die zich reeds door zijne werken op het gebied der natuurwetenschappen een gedenkteeken heeft opgericht hechter dan van hout en steen, wiens naam ten gevolge van de vele zegenrijke toepassingen der door hem gedane ontdekkingen de harten van velen, voor wie de jaarboeken der natuurwetenschappen gesloten boeken blijven, met dankbaarheid en vereering vervult, PASTEUR heeft den 14^{den} November van een lievelingswensch de vervulling mogen aanschouwen, die voor de lijdende menschheid eene reden tot nieuwe vreugde moge zijn en die, hoewel tegen den uitdrukkelijken wensch van den stichter in, diens naam ook in volgende eeuwen bij het volk zal doen leven. Op den genoemden datum toch werd het *Institut Pasteur* plechtig geopend.

De gebouwen zijn opgericht in een stil gedeelte van Parijs tusschen de *rue Dutot* en de *rue des Fourneaux*. Aan de eerste straat, daarvan door een ijzeren hek gescheiden, staat het hoofdgebouw; aan de tweede straat is een ruime tuin, waarin kleine, schilderachtige bijgebouwen tusschen heesters ingesloten verspreid zijn, terwijl men achter in den tuin den voorgevel ziet van een tweede groot gebouw, dat door een ruimen gang met het eerste verbonden is. Het geheel beslaat eene uitgebreidheid van 11 030 M². Onder eene algemeene belangstelling van klein en groot werd de stichting geopend, waarvoor eene som van twee-en-een half millioen *francs* door openbare inschrijving bijeengebracht was. Alle huizen in de buurt vlagden; wetenschappelijke vereenigingen hadden haar vertegenwoordigers gezonden en de president der republiek was met de ministers FLOQUET, LOCKROY, VIETTE, LEGRAND en PEYTRAL bij de plechtigheid tegenwoordig. BERTRAND sprak namens de *Académie des sciences*; dr. GRANCHER, sinds lang een der trouwste medewerkers van PASTEUR, gaf daarop nieuwe mededeelingen aangaande de behandeling der hondsdoelheid; de heer CHRISTOPHE, bestuurder van het *Crédit foncier*, bracht verslag uit omtrent de wijze, waarop aanzienlijken binnen en buiten Frankrijk

belangrijke sommen hadden gestort en waarop werklieden hun spaarpenningen hadden afgestaan voor het grootsche doel, en eindelijk sprak de zoon van PASTEUR, secretaris bij het fransche gezantschap aan het italiaansche hof, de rede van zijn vader uit, daar deze te zeer ontroerd was om zelf het woord te kunnen voeren. In de bibliotheekzaal, waar de hooge vergadering samen kwam, prijken onder de borstbeelden van de voornaamste vier gevers en geefsters die van den keizer van Rusland en die van de onlangs overleden madame BOUCAUT, de voormalige eigenares van de *Magasins du Louvre*.

»Maar is het noodig,» vraagt men misschien, »dat tegen het gevaar der hondsdoelheid maatregelen op zoo groote schaal worden genomen?» Later zal blijken, dat de bestrijding van deze noodlottige ziekte slechts een deel is van de zaken, die men zich voorstelt in het *Institut Pasteur* te behartigen, maar zelfs wanneer dit niet het geval ware, zelf dan komt hondsdoelheid in Frankrijk menigvuldig genoeg voor om het zoeken van een geneesmiddel tot een dringende zaak te maken. Wettelijke bepalingen, waardoor de gevallen zeldzaam worden, zooals zij hier te lande zijn, bestaan in Frankrijk niet; dr. GRANCHER zelf wijst op Duitschland, waar ten gevolge van bepalingen door het geneeskundig staatstoezicht hondsdoelheid betrekkelijk weinig voorkomt, en hij zou gaarne de hulp van dergelijke bepalingen inroepen; veel moeite en arbeid zouden dan door den staf van het nieuwe instituut aan andere onderwerpen kunnen worden toegewijd. Vooralsnog is de toestand in Frankrijk, in Rusland en Italië en in nog vele andere landen in en buiten Europa slecht. Den 13den November 11. bracht de koningin van Portugal met den hertog van Oporto een bezoek aan de inrichting in de *rue Vauquelin*, die voorloopig nog in gebruik blijft; op niet minder dan *honderd vijftig* zieken werd in dien voormiddag door dr. ROUX de inenting toegepast.

Zooals dikwijls gebeurde, gaf dr. GRANCHER ook op 14 November een overzicht van het aantal gevallen, die nog altijd in drie groepen A, B en C worden verdeeld, naarmate het volstrekt bewezen is, dat de beet door een dollen hond toegebracht is, naarmate men dit aanneemt op eene verklaring van een veearts en naarmate men den hond slechts voor dol houdt. Daar de eischen voor toelating hoe langer hoe strenger werden gesteld, was het onderscheid tusschen de drieërlei gevallen hoe langer hoe minder groot geworden. De sterfte in de groepen A en C b.v. is dan tegenwoordig ook ongeveer gelijk.

In 1886 werden te Parijs behandeld 2682, in 1887 1778 en in

de eerste helft van 1888 914 personen. De sterfte bedroeg in 1886: 1,34 pct., in 1887: 1,12 pct. en in 1888: 0,77 pct.; deze getallen worden echter, wanneer de gevallen van de lijst worden afgevoerd, waarbij de dood zich vertoonde binnen veertien dagen, nadat de eerste inenting was toegepast: 0,93 pct., 0,67 pct. en 0,55 pct.; bij deze laatste mocht men toch aannemen, dat de door den beet teweeggebrachte vergiftiging te lang op het gestel had kunnen werken, voordat het middel ter genezing of liever tot voorkoming was beproefd. Welsprekende cijfers, wanneer men ze vergelijkt met het vroeger gemiddelde sterftecijfer bij door dolle honden gebetenen; de sterfte bedroeg vroeger namelijk volgens officieele verslagen in Frankrijk niet minder dan 15,90.

Dat de gemiddelde sterfte na 1886 afnam, schrijft dr. GRANCHER aan verbeteringen in de inenting toe, voornamelijk aan de inenting met veel krachtiger *virus* dan vroeger. De statistieken in andere inrichtingen (zij zijn langzamerhand opgericht te St. Petersburg, Odessa, Moskou, Warschau, Samara en Charkow, te Milaan, te Palermo en te Napels, te Havanna en te Rio de Janeiro) bevestigden de hooge waarde van de zooeven medegedeelde cijfers; te Odessa bedroeg b.v. de gemiddelde sterfte bij 136 personen 5,80 pct., zoolang een meer verdund *virus* werd gebruikt, en werd het cijfer bij 997 personen 0,80 pct., nadat men hier op het voorbeeld van Parijs tot de toepassing van een krachtiger *virus* was overgegaan. Merkwaardig is nog hetgeen van dr. BUJWID wordt vermeld, die te Warschau aan het hoofd der inrichting staat; hij kwam te Parijs als twijfelaar, bijna als tegenstander de inenting bestudeeren en houdt nu in Polen het vaandel met eere omhoog.¹

¹ In de zitting van de *Académie des Sciences* van 19 Nov. gaf dr. BUJWID de volgende cijfers omtrent den uitslag van de door hem verrichte inenting. Tusschen 29 Juni 1886 en 1 Januari 1887 werden 104 personen ingeënt volgens de zoogenaamde eenvoudige methode; van deze 104 stierf er één, die zich eerst aan de proef onderworpen had, toen de beet negen dagen geleden had plaats gehad. Nog twijfelend paste BUJWID daarop tot Augustus 1887 de inenting met een veel zwakker *virus* toe, zooals FRISCH in Weenen aanbeveelt; op 193 gevallen waren in dit tijdsverloop 8 sterfgevallen; vijf aan het gezicht toegebrachte wonden hadden allen den dood ten gevolge. Daarop ging BUJWID ongeveer te werk als PASTEUR bij zijne krachtigere methode; tot November 1888 entte hij op deze wijze 370 personen in, waaronder 30 met wonden aan het hoofd of in het gezicht; geen enkele stierf. In deze vijftien maanden stierven te of bij Warschau 8 menschen, die door dolle honden waren gebeten, maar zich niet aan de inenting onderworpen hadden.

Niet minder duidelijk getuigt de statistiek uit Rio de Janeiro, die den 26sten November door don PEDRO werd medegedeeld. Het *institut-Pasteur* werd daar 9 Februari l. geopend. Tot 2 October werd de inenting toegepast op 69 personen; één stierf, nadat hij de behandeling

Trouwens het zijn niet alleen dit onderzoek van PASTEUR en de daarvan gemaakte toepassingen, waaraan het nieuwe gebouw zal worden toegewijd. »Men ontmoet u op alle wegen der natuurwetenschap» voegde J. BERTRAND zijn beroemd medelid van de *Académie des sciences* en van de *Académie française* toe. Velerlei zijn zijne verdiensten, maar van den tijd af toen PASTEUR op scheikundig gebied ontdekkingen deed, die nog van zeer groot belang worden geacht, tot op den dag van heden toe staan zijne onderzoekingen met het leven der oneindig kleinen, de mikroben, in verband. Beroemd is zijn aandeel in den strijd omtrent het al of niet voorkomen der geboorte van levende organismen uit de levenlooze stof, omtrent de *generatio aequivoca*; beslissend spraken zijne proeven ten nadeele daarvan. Van groot voordeel voor zijn land was zijn onderzoek naar de oorzaken van het verval der zijderups-teelt; de ontdekking dier oorzaken, ziekten der zijdewormen door lagere organismen teweeggebracht, wees den weg aan, die ter herstel moest worden ingeslagen. Algemeen worden de verdiensten gewaardeerd van zijne studiën over de omstandigheden, waarvan de bierbrouwer afhankelijk is bij zijn beroep en die voor de vorming van goeden wijn uit het druivensap van beslissenden invloed kunnen zijn. En dat hij, zich in de laatste jaren wijdende aan het onderzoek van tal van besmettelijke ziekten, bij eene nieuwe geneeswijze van miltvuur, van varkensziekte, van watervrees zijn arbeid telkens door nieuwe lauweren bekroond mocht zien, welk beschaafd man is daarvan heden ten dage onkundig? Is het antiseptisch wondverband van LISTER, hetwelk de verspreiding van besmettelijke ziekten in ziekenhuizen zóózeer heeft beperkt, niet een der vele zegenrijke vruchten van het onderzoek naar het leven der mikroben, een der vruchten, die balsem gegoten heeft in de wonden, waaraan de geheele menschheid lijdt? En om nog ééne zaak te noemen, die uitzicht op hoop geeft ook tegenover de akeligheden der asiatische cholera, is de russische doctor GAMALEIA, die den strijd tegen die ziekte op kalme wijze en met vertrouwen aanvaardt, die gereed staat zijn lichaam tot eene proef te geven, waarvan het leven van duizenden kan afhangen, niet één der vele volgelingen van den grooten franschen meester? Waarlijk wanneer den mensch in het algemeen bescheidenheid past, PASTEUR is op eene

slechts gedeeltelijk had kunnen ondergaan, terwijl drie kinderen, die ongeveer 15 April door denzelfden dollen hond waren gebeten maar de behandeling geheel hadden kunnen ondergaan, op 2 October nog volkomen gezond waren. In Rio de Janeiro worden alleen aangenomen, waarvan men zeker weet, dat de beet door een dollen hond is teweeggebracht,

harde proef gesteld om die eigenschap te verliezen en toch wordt juist hij door velen, die hem van nabij kennen, juist om haar geroemd. »Reeds veertig jaren, mijn waarde PASTEUR" zoo sprak nog BERTRAND op 14 November l.l., »hebt gij den roem tot u laten komen »zonder ooit eenige moeite te doen om hem te zoeken; slechts één »weg hebt gij gekend, namelijk dien der waarheid."

De inrichting van het *Institut-Pasteur* beantwoordt aan deze breede opvatting van den arbeid van den stichter. In het hoofdgebouw aan de *rue Dutot* heeft deze zijne bijzondere vertrekken en zijn laboratorium en is ook de bibliotheek, te gelijk voor vergaderzaal van het bestuur bestemd. Rechts van den ingang is in het tweede hoofdgebouw de zaal voor de behandeling der door dulle honden gebetenen; links van den ingang vindt men de laboratorïën, waarin de proeven worden gedaan, die op deze ziekte betrekking hebben, de zalen, waarin hieromtrent theoretisch onderwijs gegeven wordt, eene snijkamer, een aquarium, vertrekken om te photographeeren enz. Aan deze afdeling zijn verscheidene doctoren verbonden, terwijl zij in haar geheel onder de leiding van dr. GRANCHER zal staan.

Op de eerste verdieping bevinden zich de inrichtingen, die noodig zijn voor het aan dr. ROUX opgedragen onderwijs in de toepassing der mikrobenleer op de geneeskunde en voor dat van CHAMBERLAND in de zaken, die betrekking hebben op het verband tusschen het leven dier lagere organismen en de gezondheidsleer, en ook de zalen en laboratorïën, waarheen dr. DUCLAUX, die nu aan de Sorbonne met het onderwijs in de biologische scheikunde belast is, zich verplaatsen zal. Zalen voor onderzoekingen naar bepaalde onderwerpen zijn op de tweede verdieping beschikbaar; reeds hebben de russische doctoren GAMALETA en MERCHNIKOFF hier de taak aanvaard, waarbij zij onder toezicht van eene door de *Académie des sciences* aangewezen commissie hunne proeven naar de werking van het *virus* der asiatische cholera en naar de mogelijkheid van eene inenting tegen dien geesel zullen herhalen en uitbreiden.

Op den dag, waarop een wensch naar zóo groote zaken haar aanvankelijke vervulling vond, was het voor PASTEUR onmogelijk in het openbaar te spreken. De miskennis, waaraan ook deze groote man is blootgesteld geweest, zij lag verre achter en beneden hem; dank voor de medewerking van zoovelen, eene beschroomde hoop voor hetgeen zijne stichting in de toekomst brengen zal, een gevoel van zwaarmoedigheid, dat het hemzelven waarschijnlijk niet lang meer zal gegeven worden mede te werken aan de eenmaal gekozen levens-

taak, droefheid over het gemis van medestanders, die hem in moeilijke dagen moed hadden ingesproken en in het openbaar hadden verdedigd en die thans niet meer tot de levenden behooren, dergelijke gewaarwordingen vervulden zijn gemoed.

Daarvan getuigen de woorden, die zijn zoon voor hem tot de samengekomen belangstellenden bracht. Treffend is de vermaning aan zijne leerlingen tot omzichtigheid in het afleiden van gevolgtrekkingen; aan eigen ervaring ontleend, men gevoelt het, de teekening van den strijd, dien het kost om dagen, weken ja soms jaren te zwijgen van hetgeen men ontdekte, te zwijgen zoolang er slechts de geringste kans bestaat, dat ook het tegendeel van hetgeen men vond, waar kon zijn.

En hoe PASTEUR zelf zijn arbeid beschouwt? De volgende woorden, waarmede zijne rede eindigde, geeft antwoord op deze vraag. »Was het mij veroorloofd met eene wijsgeerige opmerking te eindigen, ik zou zeggen, dat twee strijdige wetten tegenwoordig te zamen in botsing zijn; de eene is een wet van bloed en van doodslag die elken dag op nieuwe strijdmiddelen zint en de volken dwingt altijd gereed te zijn naar het slagveld op te trekken; de andere is eene wet van vrede, van arbeidzaamheid, van heil, die er slechts aan denkt, hoe zij den mensch zal verlossen van de geesels, die hem bedreigen.

Het doel der eerste zijn veroveringen met geweld, dat der andere is de menschheid te helpen. Deze stelt één menschenleven boven alle mogelijke overwinningen; gene zou honderdduizenden opofferen aan de eerezucht van één.

Zelfs te midden van het bloedbad van het slagveld tracht de wet, waaraan wij ons ten dienst stellen, de bloedige rampen der andere wet te genezen. Duizenden soldaten blijven gespaard, waar de wonden volgens de antiseptische methode worden verbonden.

Welke der twee wetten zal de overwinning wegdragen? God alleen weet het. Toch mogen wij beweren, dat de fransche wetenschap, zich aan deze wet der menschenlijkheid ten dienste stellende, de grenzen van het leven heeft uitgebreid."

Uit zijne kamer in het instituut kan PASTEUR elken dag een bronzen beeld aanschouwen, dat den strijd van den jongen herder JUPILLE met een dollen hond voorstelt en dat hem aan eene zijner eerste overwinningen op de watervrees herinnert. Moge hij evenzeer nog vóór zijnen dood getuige zijn van nieuwe overwinningen door de wet van het leven op die van het lijden en van den dood behaald!

D. v. C.